

почва през 1991 г. (връх), преминава през дъно през 1993 г. и достига скромнен цикличен връх през първото тримесечие на 1995 г. Втората вълна започва от върха през първото тримесечие на 1995 г., след кратки колебания преминава през дълбокото дъно на първото тримесечие на 1997 г. и оттогава е в слаб цикличен подем, който продължава поне до май 2000 г.

Трябва да се отбележи, че за 1995 г. е налице "миницикъл" с локален връх в началото на годината, дъно през третото тримесечие и локален връх в края на годината. Ако има повече данни и цикълът би могъл да се изглади, може да се предполага, че тези отклонения няма да се класифицират като отделен цикъл. Интересно е да се отбележи, че за същия този период в САЩ също е регистрирано "забавяне" на темпа на растеж на икономиката, а съответният възстановителен период е през следващата година.

Трябва задължително да се подчертае, че това е само описателна характеристика, полезна дотолкова, доколкото все още няма официална датировка за бизнес цикъла в България. Вече бе отбелязано, че БВП не е достатъчен за определяне датите на смяна на фазите на бизнес цикъла, но все пак е една важна макроикономическа характеристика и в случай на липса на по-обобщени индикатори може да се използва. Проблемът за липсата на официална датировка е утежнен и от липсата на достатъчно дълги временни редове както от годишни, така и от тримесечни данни.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА СЪСТАВНИ ИНДИКАТОРИ ЗА БЪЛГАРИЯ

За създаването на стабилна система от съставни индикатори за българския бизнес цикъл са необходими обединените усилия на много хора, работещи в тази област. Все пак при наличието на споменатия вече световен опит в това отношение е допустимо да се правят опити, които биха могли да подпомогнат създаването на официална система от бизнес индикатори. По-долу авторът прави опит за създаване на такава система, която, от една страна, да отразява вече утвърдени разбирания в световната практика, а от друга - да отрази до известна степен особеностите на българския бизнес цикъл и възможностите за запазване с данни текущо и в близко бъдеще.

Един допълнителен проблем при избора на компоненти на съставните индикатори за българския бизнес цикъл е наличието на валутен борд. При това условие част от финансовите показатели стават в една или друга степен неизползваеми. Тяхното използване трябва да бъде ограничено на първо време. Посочените показатели се основават на вече утвърдените системи от показатели на САЩ и ЕС, като са добавени някои специфични за България показатели или са модифицирани и адаптирани някои вече съществуващи. За окончателното оформяне на системата от показатели за България е необходимо да се извърши емпирична проверка по посочените вече критерии и след оформянето на официална датировка на българския бизнес цикъл да се установи дали те действително водят цикъла и с колко месеца го предхождат.